

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

17. januar 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EU) nr. 650/2012 – artikel 65, stk. 2 – europæisk arvebevis – anmodning om bevis – gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014 – obligatorisk eller fakultativt at anvende formularen i artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014«

I sag C-102/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberlandesgericht Köln (den regionale appeldomstol i Köln, Tyskland) ved afgørelse af 6. februar 2018, indgået til Domstolen den 13. februar 2018, i sagen anlagt af

Klaus Manuel Maria Brisch

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Toader (reference dommer), og dommerne L. Bay Larsen og M. Safjan,

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den spanske regering ved S. Jiménez García, som befuldmægtiget,
- den ungarske regering ved M.Z. Fehér, G. Koós og A. Pokoraczki, som befuldmægtigede,
- den finske regering ved S. Hartikainen, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og M. Heller, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: tysk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 65, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (EUT 2012, L 201, s. 107) og artikel 1, stk. 4, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014 af 9. december 2014 om de formularer, der er omhandlet i forordning (EU) nr. 650/2012 (EUT 2014, L 359, s. 30).
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en sag anlagt af Klaus Manuel Maria Brisch som bobestyrer for boet efter arvelader Maria Therese Trenk ved Amtsgericht Köln (byretten i Köln, Tyskland) med henblik på opnåelse af et europæisk arvebevis.

Retsforskrifter

Forordning nr. 650/2012

- 3 Ifølge 59. betragtning til forordning nr. 650/2012 er denne forordnings overordnede formål gensidig anerkendelse af retsafgørelser truffet i medlemsstaterne i arvesager.
- 4 Nævnte forordnings artikel 62 med overskriften »Indførelse af det europæiske arvebevis« bestemmer i stk. 1:

»Med denne forordning indføres et europæisk arvebevis (herefter »beviset«), som udstedes til brug i en anden medlemsstat og har de retsvirkninger, der er anført i artikel 69.«
- 5 Samme forordnings artikel 65 med overskriften »Anmodning om et bevis« fastsætter i stk. 1 og 2:

»1. Beviset udstedes efter anmodning fra enhver person omhandlet i artikel 63, stk. 1 (herefter »ansøgeren«).

2. Med henblik på fremlæggelse af en anmodning kan ansøgeren anvende den formular, der er udarbejdet efter rådgivningsproceduren i artikel 81, stk. 2.«
- 6 Artikel 65, stk. 3, i forordning nr. 650/2012 præciserer, at anmodningen om et bevis skal indeholde de oplysninger, der er anført i denne bestemmelse, i det omfang ansøgeren har kendskab til disse oplysninger, og de er nødvendige for, at den udstedende myndighed kan attestere de forhold, som ansøgeren ønsker bekræftet, og den skal ledsages af alle relevante dokumenter, enten originaler eller genparter, der opfylder betingelserne med hensyn til godtgørelse af deres ægthed.
- 7 Denne forordnings artikel 66, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Efter modtagelse af anmodningen efterprøver den udstedende myndighed de oplysninger og erklæringer samt de dokumenter og andre bevismidler, ansøgeren har fremlagt. Den foretager af egen drift de nødvendige undersøgelser med henblik på denne efterprøvning, når dette er fastsat eller tilladt ifølge dens nationale lov, eller opfordrer ansøgeren til at forelægge yderligere beviser, som den finder nødvendige.«

8 Nævnte forordnings artikel 67 med overskriften »Udstedelse af beviset« fastsætter i stk. 1:

»Den udstedende myndighed udsteder straks beviset efter proceduren i dette kapitel, når de forhold, der skal attesteres, er fastslået i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven, eller i henhold til enhver anden lov, der finder anvendelse på specifikke forhold. Den anvender den formular, der er udarbejdet efter rådgivningsproceduren i artikel 81, stk. 2.«

9 Samme forordnings artikel 80 er affattet således:

»Kommissionen vedtager gennemførelsesretsakter til udarbejdelse og senere ændring af de attester og formularer, der er omhandlet i artikel 46, 59, 60, 61, 65 og 67. Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 81, stk. 2.«

10 Artikel 81, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 bestemmer:

»Kommissionen bistås af et udvalg. Dette udvalg er et udvalg, som omhandlet i [Europa Parlamentets og Rådets] forordning (EU) nr. 182/2011 [af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT 2011, L 55, s. 13)].

Gennemførelsesforordning nr. 1329/2014

11 Artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 bestemmer:

»Til anmodning om [beviset], jf. artikel 65, stk. 2, i forordning (EU) nr. 650/2012, anvendes formular IV i bilag 4.«

12 Det fremgår af den del af formular IV i bilag 4 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014, der har overskriften »Meddelelse til ansøgeren«, at:

»Denne ikke-obligatoriske formular kan lette indsamlingen af de oplysninger, der skal bruges for at få udstedt [beviset] [...].«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

13 Den 2. juni 2017 døde Maria Therese Trenk, der havde sit sidste sædvanlige opholdssted i Köln (Tyskland). Hendes ægtefælle, forældre og brødre er afdøde ved døden før hende. Da Maria Therese Trenk ikke har børn, er hendes nærmeste efterlevende slægtninge hendes afdøde brors efterkommere. Maria Therese Trenk efterlader sig aktiver i Tyskland, Italien og Schweiz.

14 Ved notarielt testamente, oprettet den 17. december 2014 og åbnet den 1. august 2017, tilbagekaldte Maria Therese Trenk de notarielle testamenter, som hun tidligere havde oprettet, indsatte Congregazione Benedettina Sublacenze, beliggende i Rom (Italien), som universalarving og udpegede Klaus Manuel Maria Brisch som bobestyrer.

15 Den 16. oktober 2017 indgav Klaus Manuel Maria Brisch i henhold til artikel 65, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 på grundlag af et notarielt dokument af 11. oktober 2017 en anmodning til Amtsgericht Köln (byretten i Köln) med henblik på at opnå et bevis for arveladers aktiver i Italien uden brug af formular IV i bilag 4 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 (herefter »formular IV«).

- 16 Ved skrivelse af 23. oktober 2017 anmodede Amtsgericht Köln (byretten i Köln) Klaus Manuel Maria Brisch om at anvende formular IV og at fremsende den til sagsakterne om bevisanmodningen. Ved skrivelse af 7. november 2017 modsatte sidstnævnte sig dette, idet han gjorde gældende, at han havde mulighed for, men ikke pligt til at anvende formularen. Ved kendelse af 16. november 2017 afslog Amtsgericht Köln (byretten i Köln) anmodningen om et bevis med den begrundelse, at Klaus Manuel Maria Brisch ikke havde anvendt formular IV, og at denne anmodning dermed ikke var blevet indgivet retmæssigt.
- 17 Den 2. december 2017 påklagede Klaus Manuel Maria Brisch afgørelsen til Amtsgericht Köln (byretten i Köln), idet han gjorde gældende, at det fremgår af både artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 og af selve formular IV, at anvendelsen af sidstnævnte er fakultativ. Han anførte desuden, at denne fortolkning understøttes af bestemmelserne i denne forordnings artikel 67, stk. 1, andet punktum, hvoraf fremgår, at anvendelsen af formular V i bilag 5 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 er obligatorisk. Ifølge Klaus Manuel Maria Brisch kunne EU-lovgiver, hvis denne inden for rammerne af artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 havde villet gøre anvendelsen af formular IV obligatorisk, have formuleret denne bestemmelse med samme ordlyd som bestemmelsen i denne forordnings artikel 67, stk. 1. Ved kendelse af 14. december 2017 gav denne ret ikke Klaus Manuel Maria Brisch medhold og henviste sagen til den forelæggende ret til afgørelse.
- 18 Den forelæggende ret har uddybet Amtsgericht Kölns (byretten i Köln) opfattelse, ifølge hvilken den obligatoriske anvendelse af formular IV skulle fremgå af ordlyden af artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014, der er *lex specialis* i forhold til artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012. Inden for rammerne af sin bemyndigelse til at vedtage gennemførelsesretsakter i medfør af artikel 80 og artikel 81, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 havde Kommissionen gjort anvendelsen af formular IV obligatorisk.
- 19 Den forelæggende ret er imidlertid af den opfattelse, at ordlyden af artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 samt den del af formular IV, der har overskriften »Meddelelse til ansøgeren«, snarere skal fortolkes således, at anvendelsen af denne formular er fakultativ. Den forelæggende ret er desuden i tvivl om, hvorvidt Amtsgericht Kölns (byretten i Köln) analyse af virkningerne af Kommissionens bemyndigelse til at vedtage gennemførelsesretsakter er velbegrundet. Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at artikel 80 i forordning nr. 650/2012 bemyndiger Kommissionen til at vedtage gennemførelsesretsakter, som kun vedrører udarbejdelse og senere ændring af formularer, der er omfattet af denne forordning, men nævnte artikel tillader imidlertid ikke Kommissionen at ændre artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 således, at anvendelsen af formular IV bliver obligatorisk.
- 20 Under disse omstændigheder har Oberlandesgericht Köln (den regionale appeldomstol i Köln, Tyskland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Er det i henhold til artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 obligatorisk eller fakultativt at anvende den formular IV (i bilag 4), der er udarbejdet efter rådgivningsproceduren i artikel 81, stk. 2, i forordning nr. 650/2012, til anmodning om et [...] bevis, jf. artikel 65, stk. 2, i forordning (EU) nr. 650/2012?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 21 Med det præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 og artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 skal fortolkes således, at det er obligatorisk eller fakultativt at anvende formular IV til anmodning om et bevis som omhandlet i artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012.

- 22 I henhold til Domstolens faste praksis følger det af såvel kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en bestemmelse i EU-retten, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Den Europæiske Union, som skal søges under hensyntagen til dens ordlyd samt bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende ordning (jf. i denne retning dom af 21.6.2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 23 Ifølge ordlyden af artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 »kan« ansøgeren anvende den formular, der er udarbejdet efter rådgivningsproceduren i denne forordnings artikel 81, stk. 2.
- 24 Som det fremgår af artikel 65, stk. 3, i forordning nr. 650/2012, skal anmodningen om et bevis desuden indeholde de oplysninger, der er anført i denne bestemmelse, i det omfang ansøgeren har kendskab hertil, og de er nødvendige for, at den udstedende myndighed kan attestere de forhold, som ansøgeren ønsker bekræftet, og den skal ledsages af alle relevante dokumenter, enten originaler eller genparter, der opfylder betingelserne med hensyn til godtgørelse af deres ægthed. Det følger heraf, at, selv om ansøgeren skal fremlægge de oplysninger, der gør det muligt for den udstedende myndighed at attestere de nævnte forhold, fremgår det dog ikke af artikel 65 i forordning nr. 650/2012, at ansøgeren har pligt til at anvende formular IV hertil.
- 25 Af ordlyden af artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 fremgår således tydeligt, at anvendelsen af formular IV er fakultativ. Den forelæggende rets tvivl skyldes desuden ordlyden af artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014, hvoraf fremgår, at »[t]il anmodning om [beviset], jf. artikel 65, stk. 2, i forordning [...] nr. 650/2012, anvendes formular IV i bilag 4«. Ifølge den forelæggende ret kunne det følge af denne bestemmelse, at anvendelsen af formularen er obligatorisk.
- 26 Artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 skal imidlertid sammenholdes med bilag 4 til denne forordning, hvortil den henviser, og hvori formular IV findes. I den del, der har overskriften »Meddelelse til ansøgeren«, og som findes øverst i formular IV, er det klart præciseret, at formular IV er ikke-obligatorisk. Ordene »anvendes formular« i artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 er ikke afgørende for, om anvendelsen af formular IV er obligatorisk eller fakultativ, men angiver blot, at i de tilfælde, hvor ansøgeren måtte ønske at indgive en anmodning om et bevis ved brug af en formular, vil formular IV være den rette formular at anvende.
- 27 Det bemærkes desuden, at det i artikel 38 i Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (KOM(2009) 154 endelig), der førte til vedtagelsen af forordning nr. 650/2012, som svarer til denne forordnings artikel 65, var fastsat, at anmodningen om et bevis skulle indgives ved brug af en formular efter modellen i bilag I til dette forslag. Ændringen af ordlyden fra nævnte forslags artikel 38 til nævnte forordnings artikel 65, stk. 2, lader forstå, at på trods af Kommissionens hensigt i en tidlig fase af lovgivningsarbejdet om at gøre anvendelsen af en formular obligatorisk, blev denne oprindelige hensigt ikke fulgt af EU-lovgiver. Tilblivelseshistorien bag forordning nr. 650/2012 bekræfter dermed også, at det følger af ordlyden af denne forordnings artikel 65, stk. 2, at anvendelsen af formular IV med henblik på at anmode om et bevis er fakultativ.
- 28 Det fremgår således af ordlydsfortolkningen af artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012, sammenholdt med bilag 4 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014, at anvendelsen af formular IV til en anmodning om et bevis er fakultativ.
- 29 En sådan fortolkning understøttes desuden af analysen af den sammenhæng, som denne bestemmelse indgår i.

- 30 Det bemærkes således, at artikel 67, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 indfører en pligt for den udstedende myndighed til at anvende formular V, som fastsat i bilag 5 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014, med henblik på udstedelse af beviset. Forskellen i ordlyden på artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 vedrørende anmodningen om et bevis og denne forordnings artikel 67, stk. 1, vedrørende udstedelse af dette bevis, viser EU-lovgivers ønske om ikke at stille krav om anvendelsen af formular IV for at anmode om et bevis.
- 31 Det bemærkes endvidere, at der i bilag 1-3 og 5 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 ikke er anført nogen angivelse om den fakultative anvendelse af formularerne i disse bilag. Det er kun i formular IV, i den del, der har overskriften »Meddelelse til ansøgeren«, at det er angivet, at denne formular er ikke-obligatorisk. Denne angivelse er desuden gengivet i andre sprogversioner af dette bilag, bl.a. den spanske, den engelske, den franske, den italienske og den rumænske version.
- 32 En sådan konstatering bekræfter EU-lovgivers ønske om at fastsætte, at anvendelsen af formular IV er fakultativ.
- 33 Denne fortolkning strider ikke imod det overordnede formål med forordning nr. 650/2012, der, som det fremgår af 59. betragtning hertil, er gensidig anerkendelse af retsafgørelser truffet i medlemsstaterne i arvesager med grænseoverskridende virkninger.
- 34 Selv om den del af formular IV, der har overskriften »Meddelelse til ansøgeren«, præciserer, at ansøgerens anvendelse af denne formular således kan lette indsamlingen af de oplysninger, der skal bruges for at få udstedt beviset, forholder det sig ikke desto mindre således, at formålet med forordning nr. 650/2012, ved indgivelsen af anmodningen om et bevis i medfør af artikel 65 i forordning nr. 650/2012, kan nås tilstrækkeligt af medlemsstaterne i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, uden at det er nødvendigt at gøre anvendelsen af formular IV obligatorisk.
- 35 I denne henseende bemærkes, at den udstedende myndighed ifølge artikel 66 og artikel 67, stk. 1, i forordning nr. 650/2012 udsteder beviset efter at have efterprøvet de oplysninger, som ansøgeren har fremlagt i medfør af forordningens artikel 65, stk. 3, eller efter eventuelt at have foretaget undersøgelser i medfør af nævnte forordnings artikel 66.
- 36 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 og artikel 1, stk. 4, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 skal fortolkes således, at anvendelsen af formular IV til anmodning om et bevis som omhandlet i artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 er fakultativ.

Sagsomkostninger

- 37 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

Artikel 65, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis og artikel 1, stk. 4, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014 af 9. december 2014 om de formularer, der er omhandlet i forordning (EU)

nr. 650/2012, skal fortolkes således, at anvendelsen af formular IV i bilag 4 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 til anmodning om et bevis som omhandlet i artikel 65, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 er fakultativ.

Underskrifter